Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 262. szám. Nagyvárad. Péntek 1913. november 14

A sajtótörvény a városi közgyülésen.

— *Első nap.* —

A politika mindent dominál nálunk. Ennek az igazságát mutatja egész közéletünk, de igazolja közigazgatásunk is, ugy a már haldokló vármegyéknél, mint jövő bizonytalansága felett töprengő városoknál.

A törvényhatóságok közgyüléseibe, noha igen sokszor életbevágó kérdések kerülnek felszinre, csak a politika hoz élénkséget. A polgárok összeségének érdekeit érintő kérdések rendszerint csekély számu bizottsági tagok jelenlétében mennek keresztül, de ha valami politikai kérdésről van szó, megnő az érdeklődés, megtelnek a termek.

Ezek a jelenségek érlelik meg mindjobban sokaknál azt az óhajt, hogy teljesen ki kellene zárni már végre-valahára a politikát a törvényhatóságok termeiből.

Nagyvárad város törvényhatóságának tegnapi közgyülését is a politika dominálta.

A sajtóreformnál nem az volt a főszempont, hogy szükséges-e, jó-e a reformjavaslat, hanem politikai pártszempontok szerint kezelték a szőnyegen forgó fontos kérdést.

A sajtótörvény reformjának szüksége felett nem vitázunk azokkal, akik a reformot feleslegesnek tartják, mert határozott meggyőződésünk szerint a jelenlegi sajtóviszonyokon segiteni kell és ha kell, akkor erre az egyetlen mód a sajtótörvény jól meggondolt reformja, a mellyel a veszélyes kinövésektől, vadhajtásoktól megkell szabaditani a sajtót, hogy áldásosan teljesithesse nagyjelentőségü és fontos hivatását.

A most már tárgyalás alatt levő sajtó-reform is erre nézve több helyes intézkedést, azonban másoldalról pedig teljesen a közigazgatási hatóságnak szolgáltatja ki a sajtót. Az egész munkán látszik, hogy avatatlan, a sajtóviszonyokkal nem ismerős egyén munkája, aki a főleg gyakorlatban szinte kivihetlen intézkedéseket is bele vett javaslatába.

Az egészben a legnagyobb hiba, hogy a készitésnél mellőzték, sőt azután sem hallgatják meg azokat a faktorokat, akik a kérdés jogi oldalát vették volna fontolóra. Ha ezt a hibát el nem követik, az a javaslat bizonyára másként nézne ki s nem adna annyi panaszra okot.

*

A tegnapi városi közgyülés hosszasan tárgyalta dr *Adorján* Emil inditványát a sajtótörvényjavaslat ellen. A vita nem állott azon a szinvonalon, amely egy ilyen nagyobb kérdésnél várható volt.

Végeredményben a többség elvetette Adorján Emil inditványát.

A közgyülés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatósági bizottság tagjai nagy számmal voltak jelen. A megnyitás után előterjesztették a polgármester havi jelentését, amelynek a közigazgatásra vonatkozó adatait már ismertettük.

Bejelenti még a polgármester, hogy az árvizkárosultak részére összesen 5407 K 84 fillér folyt be, amelybe a népünnepély és szinielőadás 2031 korona jövedelme is be van számitva. Inditványozza, hogy az ünnepély rendezéseért Szabó Károly, ifj. Mónus Sándor, Jelinek G., Gráczer L. és Losonczy Gábornak köszönetet szavazzanak. — Báró Stummer Károly huszárfőhadnagy a szegények részére 500 koronát adományozott. — Bejelenti, hogy a közönség részére 2000 korona értékben olcsó tüzifát szerzett be a város, amelyet tömegesen vásárolnak.

A jelentést tudomásul vették s az adományért és az ünnepélyt rendezőknek köszönetet szavaztak.

A jelentéssel kapcsolatosan dr *György* Ernő kifogásolta, hogy az esküdtszéki intézmény reformja ellen Váradi Ödön által beadott inditványt nem terjesztették be a közgyülés elé.

A behozatali vámokról és a helypénzekről szóló szabályrendelet módositását a miniszter jóváhagyta. Tudomásul vették.

Arad város törvényhatósága pártolás végett megküldötte azon feliratát, hogy az elöregedett vagy munkaképtelenné vált munkások megélhetésének országos rendezése céljából az aggkori biztositás és ellátás a törvényhozás utján kötelezővé tétessék. — A tanács a felirat pártolását javasolja.

Szabó Károly elfogadja az előterjesztést, de ki gondoskodik az elaggott munkaadókról, akik 50 évig is dolgoztak és életük végén a nyomornak vannak kitéve. Helyén való lenne, ha bevennék a feliratba, hogy az elaggott iparosokról is történjék gondoskodás.

A tanács javaslatát elfogadták.

A munkáspénztár államositása.

Arad és Kolozsvár városok feliratban kérték a kormánytól a baleset biztositásról szóló 1907. XIX. t.-c. módositását, illetőleg a munkásbiztositó pénztárak államositását. A tanács a javaslat pártolását javasolja.

Dr *Agoston* Péter nem fogadja el a javaslatot, mert ellenzi az államositást. Szakemberek különösen külföldiek véleményét, az autonomia szükségét hangoztatja. Cáfolni igyekszik azt, hogy a pénztárak telve vannak szociálistákkal. Magasabb szempontból szükség van a munkásbiztositó pénztárak autonómiájára, s ezért inditványozza, hogy a javaslat felett térjenek napirendre.

Czeglédy Jeremiás rámutat, hogy a szegedi kongresszuson 188 ipartestület egyhangulag mondotta ki, hogy kivánják a pénztárak államositását. Az óriási terheket az iparosok nem birják meg, tönkre teszi az őket. Kéri, hogy irjon fel a törvényhatóság az államositás mellett.

Dr *Moskovits* József azzal kezdi, hogy

Gyári készlet megvásárlásából uj diszes

vas és rézágyak

rendkivül olcsón szerezhetők be:

Weisz Kálmán

cégnél, Kossuth-utca 3. a Sas szálloda mellett.

Ugyanott afrik matrácok mérsékelt árakon kaphatók.

Ágoston Péter csak theoretikusan tárgyalta a kérdést. Angliát nem lehet például felhozni, mert az angol szakszervezetek nem politizálnak, mint a mi szakszervezeteink. Nálunk a szakszervezetek állandóan a politikával foglalkoznak s veszélyeztetik a pénztárakat. Az itteni pénztáraknál a kezelési költségek 6 milliónál többet emésztenek fel. A paritás elve sem érvényesül. Számokkal mutatja ki, hogy iparunk nem emelkedett annyira, hogy az óriási mérvben emelkedő kiadásokat megbirja. A törvény hiányos s azzal sem a munkás, sem a munkaadó nincs megelégedve. Sérelmes, hogy az állami munkát végzőket s a gazdasági munkásokat kivették s igy a kereskedők és iparosok vannak óriási mérvben megterhelve. Az automiát nem használták fel eredményesen s ezért kérték az államositást.

Szabó Károly hivatkozik arra, hogy az Ágoston által felsorolt szakemberek szerinte nem gyakorlati szakemberek. Szterényi csinálta a törvényt s még ma sines szabályzatuk, mert nem birják megállapitani a jogkört. Szterényi félrevezette a közvéleményt. Számszerüleg mutat rá, hogy 5—600 százalékkal fizet ma többet az iparos, mint azelőtt. A munkások is háromszoros összeget fizetnek s kétszeresét sem kapják az eddiginek. Az államositás legfontosabb indoka, hogy a pénztárak mindent a munkás érdekében tesznek. A pénztárak tullépik a szabályokat s választsoknál jogvégzettekkel szemben elemi iskolás iparos segédeket választottak be. Ilyen az ottani autonómia, ezért szükséges az államositás.

Dr *Grósz* Imre azt kifogásolta, hogy az állam miért nem járul hozzá a munkás pénztárak kiadásaihoz; hibáztatja, hogy a mezőgazdasági munkásokat kivonták a munkáspénztárból. Az államositás ellen beszél. Inditványozza, hogy kérjék a törvény olyan módositását, hogy a dijak egyharmadát a munkás, egyharmadát a munkaadó és egyharmadát az állam viselje.

Dr *Moskovits* József cáfolja Grósz Imre érveit.

Dr *Ágoston* Péter napirendre térő inditványát visszavonta s elfogadja Grósz Imre inditványát.

A tanács javaslatát óriási többséggel elfogadták.

A sajtóreform.

Dr *Adorján* Emil inditványára került ezután a sor, amelyben a szokásos előkészitő eljárás mellőzésével készitett sajtótörvény módositást célzó törvénytervezetet károsnak tartja s inditványozza, hogy a törvényhatóság feliratban kérje a javaslat levételét a napirendről.

A tanács az inditvány mellőzését javasolja.

Dr *Adorján* Emil szólalt fel először. Az 1849. sajtótörvény az előzetes cenzurát eltörli, a mostani álparlament pedig beakarja hozni a cenzurát. A sajtótörvényjavaslat a sajtótermék terjesztésének korlátozását akarja keresztül vinni minden vonalon s ez módot adna a szolgabirók és fogalmazóknak, hogy bármily okból elkoboztassák a lapokat. A helyreigazitás, az erkölcstelen hirdetések stb. eltiltásával foglalkozik s azt mondja, hogy a kormánylapokkal szemben nem fogják a törvényt végrehajtani. Ilyen rosz, ilyen burkolt, ilyen érthetetlen törvényjavaslatot helyeselni nem lehet. Humoros beszédét zajos derültség és közbeszólás mellett folytatta. Ilyen csonka parlamenttel akarják a 48-iki törvényeket megnyirbálni. Rendezett államokban évekig készitenek el törvényeket (Zaj) nálunk, felforgatnak, megnyirbálnak fontos törvényeket napok alatt. A közbeszólásokkal szemben védi a koalíciót, amely becsületes kormányzás volt. Fejtegeti, hogy jogászi és törvény módositás. Az abszolutizmus és a mai rendszer között csak az a különbség, hogy akkor osztrákok, most magyarok hajtják végre az erőszakos törvényeket. A törvényjavaslat mindenképen rosz. Az ország pénztárától elvont pénzből összehozott többség ilyen törvényt akar becsempészni.

Elnök rendreutasitja a szónokot e kifejezésért.

Dr *Adorján* Emil bizik abban, hogy a meg nem vásárolható közvélemény nem fogadja be az ilyen torztörvényt.

Dr *Medvigy* Gábor sértőnek, fulmináns kitörésnek nevezi Adorján beszédét. A sajtótörvény javaslat elleni felzudulást annak tulajdonitja, hogy a sajtót magát érinti a törvény. Ha tárgyilagosan veszik a javaslatot, azt látják, hogy ami a javaslatban van, azt évtized óta kivánja a közvélemény. A rektifikációt a független birróság állapitja meg; ez csak megnyugtató. A kishirdetésekkel is igy járnak el. Hogy a mostani törvényhozás gyors egymásutánban hoz törvényeket, ezt nem tartja hibának. Hiszen 48-ban is egy nap alatt hoztak törvényeket, pedig a 48-as országgyülés volt a legkiválóbb.

Dr *Adorján* Emil azzal kezdi, hogy olyan sértést nem érdemelt meg, mint ahogy Medvigy megsértette azzal, hogy a 48-as parlamentet összehasonlitotta a Tisza-aerával. Csodálkozik, hogy vasárnap Medvigy Gábor rossznak tartotta a sajtótörvényt, most pedig más véleményen van.

Dr *Medvigy* Gábor kijelenti, hogy Adorján téved, mert érdemben nem nyilatkozott a sajtótörvényről.

Dr *György* Ernő hosszabb beszédben fejtegette a sajtó hivatását. Hogy a sajtó hangja durvult, megváltozott, ez a társadalmi változásnak felel meg. Elfogadja az Adorján Emil inditványát. Példát hoz fel, hogy a sajtót azért akarják megrendszabályozni, mert ellenőrzi a közéletet s a visszaéléseket, botrányokat. Ha a sajtót tönkreteszik, azért a közéletben előforduló visszaélések, botrányok nem szünnek meg.

A vita befejeztével névszerinti szavazás volt, amelynél 40 szóval 33 ellen a tanács javaslatát fogadták el.

*

Napirendre tértek *Balogh* Dömének a helyszini szemlékre vonatkozó szabályrendelet alkotása tárgyában beadott inditványa felett.

Tudomásul vették dr *Pácz* Sándor lemondását a törvényhatósági bizottsági tagságról.

Ezután az

interpellációkra

került a sor.

Dr. *Olasz* Béla a villamos vasut rendellenes közlekedése miatt interpellált. Felemlitette a késedelmes kocsiközlekedést s kivánná, hogy reggel korábban és este később is járjanak a villamos kocsik, továbbá a csillagvárosi vonalon a végpontig közlekedjenek.

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy egy korábbi felszólitására tegnap érkezett meg hozzá a vasuttársaság válasza. Ezt még a jövő héten tárgyalja a tanács s a jövő gyülésre jelentést tesz.

Szabó Károly kifogásolja, hogy a város a munkálatok egy részét nem a szerződéses szakiparossal készitteti. Különösen a mázoló munkáknál látta ezt.

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy az illető iparos meghallgatása után intézkedik.

A közgyülést ma, pénteken délután folytatják.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 13.

Elnök: gr. **Lázár** István jelenti, hogy Sip Rezső pozsonyi lakos összeférhetetlenségi bejelentést tett Lukács László ellen. Minthogy a bejelentés nem felel meg az alaki kellékeknek, a feljelentés irattárba tétetett.

Ezután megszavazták harmadszori olvasásban a vármegyei restauráció elhalasztását.

Áttértek a községi és körjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló javaslat tárgyalására.

Vermes Zoltán ajánlja a javaslat elfogadását. A jegyzők idáig fizetésüket a községi pénztárból kapták s megtörtént, hogy hónapokig koplaltak, nem volt pénz. Most ez az állapot megszünik. Tisza ezt már tiz év előtt tervbe vette, de jött a nemzeti ellenállás, melybe a jegyzőket is belevonták. A koalició azonban megfeledkezett igéretükről s ismét Tiszának kellett jönnie s hogy megvalósuljon. Sajnálja, hogy az ellenzék ismét távol van, de a jegyzők meg fognak fizetni e politikai szélhámoskodásért.

Szabó István (nagyatádi) reflektál Vermes szavaira s beszüntetendőnek tartja a folytonos fizetésemeléseket. Nem a jegyzők fizetésrendezéséről szól, mert az ő munkájuk a legteljesebb elismerést érdemli. Oly szinezete van a fizetés emelésnek, mintha a kormány a nemzeti intelligenciát akarná lekötelezni. Különös eljárás, hogy most hozzák ide ezt a javaslatot, mikor az ellenzék távol van!

Tisza István gróf: Erről szó sines. Képviselő ur nyilt ajtót dönget.

Szabó István: Tudomásul veszem. De jöhet más kormány, mely más álláspontot lehet.

Állást foglal ama terv ellen, hogy a fizetésemeléssel kapcsolatban beszüntessék a jegyzők magán munkadiját. A javaslatnak sok hibája is van s azért nem fogadja el.

Hajós Ferenc köszönetet mond a kormánynak e javaslat előterjesztéséért. Nagy ünnepséggel szól a jegyzők érdemeiről s azt hiszi, hogy a javaslat nagy hasznára lesz az állampolgárságnak is. A javaslatot elfogadja.

Cserny Károly szintén elfogadja a javaslatot s örömének ad kifejezést, hogy a kormány a jegyzők helyzetét megjavitja.

Sándor János belügyminiszter meleg köszönetet mond a szónokoknak, akik a jegyzői karnak müködését oly szép szavakkal méltatták, mert ő tapasztalatból mondhatja, hogy az a derék tisztikar a legnagyobb elismerést érdemli mert a periferiákon rendkivül fontos és buzgó munkát végez. Ezt nem csak mint miniszter mondja, hanem mint magánember is és kijelenti, hogy a jegyzők helyzetének javitása iránt minden lehetőt el kell követni. A dolog azonban

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK
méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készittetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)
ahol óriásiválasztékban kaphatók: Irigatorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási czikkek.
Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban
és kitünő kivitelben készittetnek. Telefon 419

nem megy gyorsan. Előbb a vármegyei, aztán a városi, s csak azután jöhet a községi reform. Addig is azonban nem állhatnak meg a fizetésemeléssel éppen azon osztály előtt, mely legjobban megérdemli azt. Szabó István szemrehányást tesz, hogy akkor hozzuk a kérdést a Ház elé, mikor az ellenzék távol van. Hát mért van távol? Módjuk volna idejönni s elmondani nézetüket. (Úgy van! — Határozottan ellene van annak, hogy a magánmunkákat megteszik. Ellene van úgy a jegyzők, mint a nép érdekében. — A fizetésemelés nem fölösleges kiadás, ez hasznos befektetés, s köszönetet mond a pénzügymiszter, hogy előteremtette a szükséges összeget. Négy millió nem csekélység a mai viszonyok közt. Majd a végleges reformnál nagyobb összeget fognak felvenni. Ezzel a javaslattal és a vármegyei reformmal el fogják érni azt, hogy jogvégzett fiatalemberek nem fognak a minisztériumokba tódulni, hanem nem fogják szégyenleni pályájukat ott kezdeni a jegyzőségekben s ugy jönnek fel magasabb állásokba a fővárosba s hozzák magukkal a falunak ismeretét és szeretetét. (Zajos taps és éljenzés.)

A javaslatot általánosságban elfogadták.

A részleteknél felszólal **Szabó** István, kinek röviden felel **Sándor** János belügyminiszter, azután a részleteket is letárgyalták.

Áttértek ezután a napirenden levő kisebb tárgyak tárgyalására.

Szolnok-Doboka vármegyének 5 százalékot meghaladó pótadó kivetéséről szóló javaslatnál, melyet *Rakovszky* Iván előadó elfogadásra ajánlott. *Pop Cs.* István kifejtette, hogy Szolnok-Dobokában sok az adó, kivándorol a nép, igazságtalanság a vicinális vasuti ujabb adó. Van egy román példabeszéd: Ahol vasut megy, ott elrepülnek a galambok. Vagyis a szegény román fuvaros elveszti eddigi keresetét. Ajánlja, hogy vegyék le a javaslatot a napirendről.

Ilosvay Lajos a javaslat mellett szól. Épp ellenkezőleg, a vasut mellett a nép uj munkát kap.

Pop Cs. István: Igen, de a székely s nem a román nép!

Sándor János belügyminiszter: A pótadót nem az állam, hanem a vármegye rója ki. Elismeri, hogy nagy a szegénység, de a pótadóra szükség van s tiltakozik az ellen, hogy az ilyen dolgokat a román vezetők a román nép felizgatására használják fel. Éppen Popéknak kellene a népet fölvilágositani a vasut szükségességére.

A javaslatot ezután elfogadták.

Trencsénmegye és Mármarosmegye pótadóját *Rakovszky* Iván előadó referálása alapján elfogadták.

Elfogták a Lamaes községnek Pozsony városához való csatolásáról szóló javaslatot. Letárgyalták a dráva—szávavidéki, a besztercebánya—hernádi, a szatmár—nagybányai, a zalalövő—zalaegerszegi és zalabér—sárvár bük—kőszegi, a léva—nagysurányi, helyiérdekü vasutak engedélyezéséről szóló javaslatokat, melyeket *Szabó* János és *Pap* Géza előadók ajánlottak elfogadásra.

Elnök javasolja, hogy a holnapi napirendre tüzzék ki a délegációk megválasztását és a *sajtójavaslat* folytatólagos tárgyalását.

A Ház igy határoz. Az ülés egynegyed 2 órakor ért véget.

Az ellenzék értekezlete. Az ellenzéki pártok ma értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy holnap bemennek a Házba.

A máv nyári menetrendjéhez.

A kamara előterjesztése.

Az október elsején életbelépett uj menetrendben egyes oly változtatások is történtek, amelyek az utazó közönségre nem előnyösek.

Tekintettel a jövő évi nyári menetrendre vonatkozólag már most, november hónapban kell megtenni az előterjesztést a sérelmekre, óhajokra, kivánságokra nézve, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara már összeállitotta előterjesztését, amely felöleli mindazokat a kivánságokat, amelyek keresztülvitele a közönség érdekében szükséges volna.

Az előterjesztés tervezete, amely még a kamara elnöki tanácsa elé kerül, a következő:

A m. kir. Államvasutak Tekintetes Igazgatóságához

Budapesten.

Utalással a kereskedelemügyi m. kir. Minisztérium 72000—III—1912. sz. rendeletére, az 1914. év május havának első napján életbeléptetendő „nyári menetrendre" vonatkozólag. elsősorban és főként kerületünk érdekeit tartván szem előtt, a következő előterjesztésekkel fordulunk a T. Igazgatósághoz:

Amily örömmel üdvözöltük annak idején egyes gyorsvonati szerelvényeknek III. osztályu kocsikkal való ellátását, sőt ez intézkedésnek általánossá tételét minden gyorsvonatra nézve kivánatosnak és a kisebb igényü — ép ezért fölös számban levő — utazó közönség fontos érdekében állónak itéltük, — ép oly sajnálattal kellett konstatálnunk, hogy kerületünk legfontosabb utvonalán: a kolozsvár—nagyvárad—budapesti vasutvonalon a III. osztályu kocsikkal is felszerelt gyorsvonatok száma, véleményünk szerint indokolatlanul, a téli menetrendben redukáltatott. Indolatlannak kell tartanunk ez intézkedést, mert hiszen nem állhat helyt az az érvelés, mikép a gyorsvonati harmadosztályu kocsik az utazó közönség részéről oly elenyészően csekély mérvben használtattak, hogy e körülmény folytán járatásuk nagy költséget okozott.

Hiszen kétségtelen, hogy a gyorsvonati III. osztályu kocsikat a közönség eleddig nem használta ki kellőképen, — ámde ez nem egy értelmü azzal, mintha ily kocsikra szükség nem is volna. Ily aránylag olcsó és gyors közlekedési eszköz a mai tarifális viszonyok között feltétlenül hézagpótló és hogy igénybevételük eddig népszerüvé nem vált, annak egyedüli oka abban keresendő, hogy a szóban forgó kocsik bevezetése csaknem teljesen uj keletü lévén, használatuk a köztudatba még át nem mehetett, annál kevésbbé, mert hiszen épen az a népréteg, mely e kocsik utazó közönségét alkotná, az ujitásokról legkésőbb vesz tudomást és az előnyökről később szerez meggyőződést. Az a körülmény, mikép a III. osztályu kocsik járatására a vasut egyelőre ráfizet, nem elegendő ok arra, hogy most már e kocsik lekapcsoltassanak. Sőt épen szaporitani kellene az ily gyorsvonatok számát minden vonalon, mert hiszen a III. osztályok kiküszöbölése folytán nem fogja az utazó közönség egy része a gyorsvonat II. osztályát használni, hanem tartózkodni fog az utazástól; nem indul legalább is hosszabb utra, melynek személyvonaton való befutása rengeteg időbe kerül.

Fentiek alapján általában véve indokoltnak tartjuk a III. oszt. kocsikkal is felszerelt gyorsvonatok szaporitását, de mulhatatlanul visszaállitandónak véljük a szóban forgó kocsik bevezetését az összes kolozsvár—nagyvárad—budapesti gyorsvonatoknál vagy legalább is azoknál, melyek az 1913. évi nyári menetrend szerint III. osztálylyal közlekedtek. (602. és 506. sz. gyv. Ezek közül harmadik osztálylyal ez idő szerint csak a 602. sz. bir.)

Általában véve szükségesnek tartjuk továbbá az összes vonatok menetidőtartamának csökkentését, részint a menetsebesség fokozása, részint a megállóhelyek kevesbitése által. Különösen kérjük e helyen, hogy a Nagyváradról reggel 6 óra 15 perckor induló és Budapest k. p.-u.-ra d. e. 11 óra 30 perckor érkező 507. sz. gyorsvonat Nagyváradról korábban indittassék és Budapestre délelőtt 11 óratájban érkezzék meg. A korábbi érkezési időre különösen azoknak van szükségük, kik a jórészt csupán délelőtt hivatalos órát tartó hatóságokkal hivatalokkal és intézetekkel érintkezni óhajtanak.

Ha egyes kisebb állomásokon ez a vonat meg nem állana, másfelől pedig a menetsebesség csak némileg is fokoztatnék, e vonat Budapestre való korábbi megérkezésének kivánatos eredménye a nagyváradi indulási idő megváltoztatása nélkül is elérhető volna.

Feltünő és a nyári menetrendben pótolandó hiánya az 1913. évi október hó 1-én életbelépett téli menetrendnek, hogy a Nagyváradról délután 4 óra 35 perckor induló 509. sz. gyorsvonat utasainak Budapesten át Wein felé közvetlen összeköttetésük nincsen. Ennek elkerülése végett az Aradfelől délután 4 óra 15 perckor induló 603. sz. esetleg a fentjelzett nagyváradi gyorsvonat menetrendjét csekély változtatással ugy kellene módositani, hogy az Aradról érkező vonat Szolnokon bevárja az oda Nagyváradról 7 óra 35 perckor érkező 509. számu gyorsvonatot, mely esetben a Wien felé utazó közönség közvetlen kocsi beállitásával, rosszabb esetben pedig átszállással a 603. sz. aradi gyorsra este 9 óra 30 perc körül Budapest keleti pályaudvarra érkezve, a Bruck—Királyhidán át Wien felé este 10 h. 55 perckor induló 12. sz. személyvonathoz csatlakozást nyerjen.

A nagyvárad—ujdombovár—fiumei gyorsvonat fontosságáról mindinkább alkalmunk van meggyőződést szerezni. Épen ezért javasoljuk egy ujabb — nappal induló gyorsvonatpár beállitását is. Ezen ujvonatpár menetrendje a következőképen volna minden nehézség nélkül beállitható.

A Nagyváradtól délután 1 óra 15 perckor induló 50126. motorvonat helyett 1 óra 20 perckor indittassék Nagyváradról egy gyorsvonat, mely Csabára 3 óra 36 perckor érkezik, innen 3 óra 44 perckor indul és Szegedre-Rókusra 5 óra 43 perckor érkezik.

Szeged-Rókusról az 1010. sz. személyvonat helyett 5 óra 53 perckor gyorsvonat induljon, mely Szabadkára este 6 óra 46 perckor érkezzék meg. Szabadkán az 5408. sz. személyvonat helyett induljon gyors este 7 óra 5 perckor, mely Ujdombovárra 11 óra előtt érkezhetnék meg, hogy ott a Budapestről este 7 óra 40 perckor induló és oda 11 óra 7 perckor érkező gyorsvonathoz csatlakozhasson.

November havában megnyilik a

Kolozsvári „Kristály" Gőzmosó vegytisztitó és kelmefestő gyár.

Gyüjtőtelepe: Zöldfa-utca 34. sz. a. (ifj. Weisz Bernáth céggel szemben.)

Nagyvárad felé a Fiuméből este 6 órakor induló 1003. sz. gyorsvonat volna felhasználható, mely Ujdombovárra hajnali 3 óra 54 perckor érkezik. Ujdombováron vagy az 5403. sz. személyvonatot kellene gyorsvonattá tenni, vagy egy uj gyorsvonatot beállitani, bármelyik esetben az indulási időt hajnali 4 óra 5 percre tenni. Ez a vonat Szabadkára reggel 7 óra 10 perckor érkeznék s innen az 5409. sz. személyvonatnak gyorsvonattá tételével 7 óra 15 perckor indulva, Szeged-Rókusra 8 óra 10 perckor futhatna be. Szeged-Rókusról a gyorsvonattá tett 5005. sz. személyvonat 8 óra 15 perckor induljon és Nagyváradra d. e. 12 óra 15 perckor érkezzék meg.

Ezen uj gyorsvonatpár beállitásának fontosságát eléggé nem hangsulyozhatjuk. Sőt annyira ragaszkodunk hozzá, hogy a mennyiben a nevezett viszonylatban két gyorsvonatpár járatása bármi okból leküzdhetetlen akadályba ütköznék inkább az éjjeli gyorsvonatpár megszüntetését hozzuk javaslatba, lévén az általunk ajánlott gyorsvonatpár indulási és érkezési ideje az utazó közönségre sokkalta kedvezőbb.

Megjegyezzük még itt, hogy az uj fiumei gyorsvonathoz a Kolozsvár felől érkező, illetve arra felé tartó utazó közönség is elég kényelmes összeköttetést találna, minthogy a Fiume felé szándékozó utasoknak a Kolozsvár felől reggel 8 óra 34 perckor Nagyváradra érkező 505. sz. gyorsvonat, illetve 10 óra 53 perckor érkező 511. sz. személyvonat, visszafelé pedig 12 óra 26 perckor Nagyváradról induló 510. sz. személyvonat áll rendelkezésükre.

A helyi érdekü forgalomban első renden ujból kérjük a nagyvárad—belényes—vaskóhi vonalon a már több izben sürgetett és a menetrendbe beállitott harmadik vonatpár tényleges járását. Ez a vonat Biharmegyének egy jelentékeny részét csatolja össze Nagyváraddal és a nagyszámu utazó közönség mégis kénytelen két vonatpárral megelégedni.

A székelyhid—margitai vonalon kora reggel Székelyhidról egy vonat volna Margitára inditandó, hogy a Margita felé gravitáló községek közönsége a reggeli órákban összeköttetést nyerjenek Margitával. Ez az ujitás annál könnyebben keresztülvihető volna, mivel Margitáról Szilágysomlyóra reggel 5 óra 10 perckor indul egy személyvonat. Ezt minden nehézség nélkül lehetne Székelyhidról megfelelő időben inditani.

Ha azonban ez a kivánság teljesithető nem volna, legalább is heti és országos vásárok alkalmával induljon egy ily korai vonat, mert a jelenlegi viszonyok között a vásárlátogató közönség délben, a vásár végeztével érkezik meg Margitára, ami a vidékiekre ép ugy, mint Margita iparos és kereskedő közönségére igen hátrányos.

A nagyvárad—érmihályfalvai vonalon kivánatosnak tartjuk az érdekeltség egyre hangosabb óhajtása folytán a menetidőtartam megröviditését. Igy a Nagyváradról d. u. 12 óra 18 perckor induló 7001. sz. személyvonat 12 percnyi menetidő után 14 percig tartózkodik minden indok nélkül Biharpüspökiben. Paptamási és Szhid állomásokon is nagyon sok a 8—8 percnyi tartózkodás. Nézetünk szerint elegendő volna a két előbbi állomáson a lehető legrövidebb, Székelyhidon pedig legfelebb 5 percnyi tartózkodás. Ezáltal a szóban forgó vonat Nagyváradról 23 perccel később indulhatna, miáltal a Nagyváradon tartózkodó utazó közönségnek ügyei ellátására közel egy további félóra állana rendelkezésére. A vonal forgalmi viszonyaira tekintettel az ezen vonatnak megfelelően Érmihályfalváról d. u. 1 óra 22 perckor iuduló 7004. számu személyvonatot is később kellene néhány perccel inditani.

A 7002. számu Érmihályfalvára reggel 6 óra 25 perckor induló és a 7011. számu Nagyváradról reggel 7 óra 18 perckor induló vonatok is csak akkor szolgálnák valójában a közönség érdekeit, ha ezek Nagyváradra, illetve Ermihályfalvára reggel 8 óra előtt befutnának. Ez az eredmény nagyobb nehézség nélkül részint korábbi inditással, részint a menetsebesség nagyon is kivánatos fokozásával, részint pedig a közbeeső állomásokon való tartózkodás megröviditésével elérhető volna.

Midőn tehát mindezen hiányokat a T. Igazgatóság tudomására hozzuk, tisztelettel felkérjük, hogy előterjesztéseinket megfontolás tárgyává téve, azoknak az 1914. évi május hó 1-én életbelépő nyári menetrendben leendő megvalósitása iránt intézkedni sziveskedjék.

Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara.

Nagyvárad, 1913 november 7-én

Dr Moskovits József, elnök. *Dr Sarkadi Lajos*, titkár.

Kegyelem Herpainénak.

A halálraitélt asszony előtt tegnap hirdették ki a király kegyelmét.

A nagyváradi kir. ügyészség fogházában tegnap délelőtt eltünt Herpainé feje felől a halál sötét árnyéka. A halálraitélt bünös asszonynak Őfelsége megkegyelmezett és a király kegyelmét tegnap délelőtt hirdették ki előtte.

Megrázó aktus volt, amikor az asszony tudomására adták, hogy a király az élet és halál közül az életet választotta Herpainé a férjgyilkos asszony számára.

Tegnap érkeztek meg az iratok a nagyváradi kir. törvényszékhez, a Kuria határozatával és a király kegyelmével.

Az esküdtbiróság tagjai átvonultak a kir. ügyészség épületébe, hogy a hivatalos formák között megtörténjék a végleges itélet kihirdetése.

Vámossy Mihály táblabiró, az esküdtbiróság elnöke, *Poynár* Sándor és *Kenéz* Sándor törvényszéki birók, Bogluc törvényszéki jegyző, dr *Szolnok* kir. ügyész hivatali szobájában foglalnak helyet.

Az elnök az ülést megnyitotta s elrendelte az elitélt *Herpainé* felvezetését. Az asszony egy fogolytársával együtt éppen ruhát foltozott, amikor megjelentek előtte a a szuronyos fogházőrök, hogy a biróság elé vezessék. Herpainé szó nélkül engedelmeskedett.

Tiz óra elmult, amikor *Széky* Ferenc fogházfelügyelő jelentette, hogy Herpainét előállitotta.

Az asszonyt a fogház láthatólag megviselte, sápadt, beesett az arca. Remegve lép a birák elé, félve köszön:

— Jó napot kivánok.

Az elnök az előirt sablon szerint megállapitotta a személyazonosságát, azután megkezdte az itélet kihirdetését.

— Figyeljen ide *Herpai* Lajosné — mondotta Vámossy Mihály. Mindenekelőtt kihirdetem maga előtt a kir. Kuria itéletét.

A Kuria a semmiségi panaszt elutasitotta és a nagyváradi kir. törvényszék esküdtbirósága által hozott halálos itéletet helybenhagyta.

A teremben mély csönd, Herpainé halálsápadtan néz az elnökre.

— Most pedig kihirdetem a király döntését. Őfelsége kegyelmet adott magának, és a halálos itéletet életfogytig tartó fegyházbüntetésre változtatta át.

— Megértette, Herpainé?

Az előbbi halálos ijedtséget az öröm látható kifejezése váltja fel és Herpainé hálás szóval mondja:

— Igenis megértettem Nagyságos biró uram, — Köszönöm Őfelségének a nagy jóságát.

— Elmehet.

Ezzel az aktus befejezést nyert és Herpainé a szuronyos őrök kiséretében nyugodtan megy vissza a szürke cellába . . .

Tetemrehivás

egy vadászfegyver mellé.

—

Ki volt az orvvadász?

*

Érdekes és izgalmas nyomozást folytat most a kihágási rendőrbiróság. Egész bucsujárás van mostanában az ügyosztály egyik helyiségébe, ahol árván és gazdátlanul hever az asztalon egy szegény vadászfegyver. Keresik a tulajdonosát és elibe citálják valamennyi gyanuba vehető vadászembert, de a fegyver nem akar vérzeni és sajnos, beszélni sem.

Még e hónap 8-án délután történt, hogy a vadőrök elfogtak egy uri embert a Fácánosban. Hónapok óta pusztitotta nyulat, foglyot és az aranyzöld fejü drága fácánt. Lestek rá éjszakákon át, mig végre nyakoncsipték.

Nagy gaudiummal cipelték a vadőrök drága zsákmányukat a rendőrségre. A vadásztarisznyában ott volt akkor is két fácán és egy nyul. Karonfogták az urat és ugy vezették a városháza felé. Előre hiztak, hogy majd minő nagy dicséretet kapnak *Kolontáry* János fogalmazótól a jó fogásért.

Azonban közvetlenül a városháza előtt mi történik?

Az ismeretlen uri ember, a drága fogoly kitépte magát őrei kezéből és eltünt a városháza labirintusában. Valószinüleg a Teleky-utcai kapun menekült ki a szégyen elől, amely az elitéléssel járt volna.

A vadőrök mire felocsudtak ámulatukból, csak a fegyvert s a táskát tartották kezükben. Az orvvadásznak üthették bottal a nyomát.

Természetesen orrot kaptak a fogalmazótól, aki most erélyes kutatást inditott a rejtélyes zöld vadász személyének kideritése végett.

Megidézik tehát a vadászok jóbarátait, akik kölcsön szokták kérni a fegyvert és garázdálkodnak a tilos területen. Keresztkérdések tüze alá veszik őket s a szimpatikus fiatalemberek öröm látni, hogyan igyekeznek alibit igazolni.

De a detektivek sem pihennek, hanem óvatosan tapogatódznak vadász körökben, hogy kinek hiányzik a fegyvere. Majd csak sikerül kinyomozni a nagy bünöst. Különben pedig van egy végső és kitünő ötletük a kihágás derék tisztjeinek. De ezt nem áruljuk el, mert ez lesz az, amellyel feltétlenül hurokra kerül a fegyver gazdája.

GYILKOSSÁG a belényesi vasuton.

Elfogták a gyermekgyilkost.

Napok óta titokzatos ügyben nyomozott a belényesi csendőrség és rendőrség. A nyomozás eredményét lázas izgalommal várták az egész járásban, mig végre tegnap sikerült a sötét ügyre világosságot vetni. Az esetről pár nappal ezelőtt számolt be a Tiszántul, amikor megirtuk, hogy a Belényesen keresztül folyó Körözsben egy csecsemő hullájára találtak. A hulla mellett olyan ruha darabok hevertek, melyekről arra lehetett következtetni, hogy a gyermek valami előkelő szülőknek volt a gyermeke. Hogy gyilkosságnak esett áldozatul a csöpség, azt a boncolás folyamán az orvosok meg is állapitották.

A megtalált csipkés ing, a horgolt finom csecsemő kabátka, a gummi pólyabetét alapján az egész járás intelligenciája lázban volt és nagy ambicióval segitettek a hatóság közegeinek, hogy a bünöst, ha esetleg köztük van, minél előbb a birósság kezébe juttassák. A csendőrség egy heti nyomozása eredménytelen maradt. Kiderült, hogy a hatóság is téves alapon indult el. A bünös ugyanis egy cselédleány, aki gyermekét, hogy szégyenét a községbeliek előtt elrejtse, megölte.

A ma már befejezett vizsgálat során megállapitották, hogy *Papp* Éva 22 éves belényesszelestei lakos Nagyváradra jött, ahol mint cseléd szolgált. Itt megismerkedett a hadsereg egyik közlegény tagjával, aki hosszabb ideig udvarolgatott neki. Az udvarlásnak következményei lettek és a leányt beszállitották a bábaképezdébe, ahol egy egészséges leánygyermeknek adott életet.

A képezdében ellátták az ujszülött csecsemőt mindenféle ruhával. Papp Éva gazdasszonya csinos ruhanemüeket is ajándékozott a kis csecsemőnek, akit Mariskának kereszteltek. A fiatal anya Nagyváradon nem tudott volna boldogulni, ezért hazaindult Belényesszelestére.

Utközben Papp Éva borzalmas dologra határozta el magát, hogy megszabaduljon gyermekétől. Az ártatlan csöpséget, mikor a kocsiban elaludt, megfojtotta. A csecsemő hulláját azután a polyába gyömöszölte és mint csomagot cipelte magával Belényesbe. Megérkezésekor Belényesben ép vásár volt, Papp Éva felhasználva a nagy forgalmat a zugóhoz lopózott és ott egy észrevétlen pillanatban az egész terhet a Körözsbe dobta.

A sebes viz egy pillanat alatt elsodorta a csecsemő hulláját. A gyermekgyilkos anya azután elfutott és egyenesen haza ment. Odahaza mit sem tudtak az egész dologról. Pár nap mulva Papp Éva azonban nem tudta szülei előtt leplezni anyaságának jeleit és kénytelen volt bevallani mindent.

Tegnap reggel megjelentek a csendőrök Papp házánál és magukkal vitték Évát. Belényesben azonnal kihallgatták a gyilkos anyát, aki azonban tagadott. Beismerte ugyan, hogy a hullát ő dobta a Körözsbe, de azt tagadta mintha ő ölte volna meg. Azt állitotta, hogy utazás közben a vonaton természetes módon halt meg a gyermek. Az együgyü tagadást a csendőrök nem fogadták el és a lelketlen anyát letartóztatták.

Papp Évát ma reggel kisérik be a nagyváradi ügyészségre.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet (Szilágyi Dezső-u. 5) 1914 január hó 1-én nyitja meg

II. ÉVTÁRSULATÁT.

Minthogy az I-ső ciklus tagjai táborában az általános munkahiány és nyomasztó pénzügyi helyzet dacára, a takarékossági hajlam s a kitartó küzdelem a drágasággal nem lankadt, sőt fokozódott, az intézmény pedig áldásos müködésével immár hézagot pótol, az igazgatóság a közóhajnak engedve már most hivja fel a népszövetség tagjait a II. évtársulatba való belépésre.

Az uj évtársulat is három éven át, tehát 156 héten át tart, amelynek letelte után a tagok a megtakaritott tőkét az elérendő haszonban való arányos részesedéssel együtt fogják megkapni. E részesedés pedig tudvalevőleg sokkal magasabb a takarékpénztári rendes betétek után elérhető kamatoknál.

A belépés tetszés szerinti számu törzsbetét jegyzésével a csoportvezetőknél, vagy pedig a heti befizetések alkalmával minden hétfőn és csütörtökön délután 2—5 óráig a hivatalos helyiségben levő gyüjtőiveken történik.

Egy törzsrészjegy után hetenkint 20 fillér fizetendő a társulat pénztárába.

Beiratási dij egyszersmindkorra részjegyenként 10 fillér, de 20 fillérnél kevesebb nem lehet.

Alapszabályaink értelmében a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagja lehet minden fedhetlen életü egyén. Minden tag felvétele iránt az igazgatóság dönt. A Népszövetségi Hitelszövetkezet csak saját tagjának nyujt olcsó és kényelmes kölcsönt.

És pedig a befizetett összeg négyötöd részeig minden körülményesség nélkül.

Azonkivül tagjait az alapszabályokban megállapitott módozatok és határokon belül segélyezi.

A folyósitott kölcsönöket a heti befizetésekkel három év alatt kell letörleszteni.

Csoportvezetőink a gyüjtőiveket hivatalos helyiségünkben sziveskedjenek átvenni.

Tömörüljünk! Lépjünk be a II-ik évtársulatba mindnyájan, mert egyesülésben rejlik az erő!

Lukácsot is jelölték.

Budapest, nov. 12.

(Saját tud.) Ma meglehetős izgalmat keltett Budapesten az a hir, hogy a munkapárt hivatalosan is jelölte Lukács Lászlót a delegációba. Lukácsot számosan üdvözölték.

A cipődivat ujdonságai ARANYI cipőáruházába megérkeztek.

Telefon 512. sz Telefon 512. sz.

HIREK

* **Személyi hir.** *Miskolczy* Ferenc Biharmegye főispánja ma Budapestre utazott, honnan csak vasárnap tér haza.

* **Beöthy László Árpádon.** Árpádról jelenti tudósitónk, hogy *Beöthy* László volt kereskedelmi miniszter ma Árpádra érkezik és november hónapot ott fogja tölteni családja körében.

* **Kinevezés.** *Hlatky* Endre főispán a tegnapi városi közgyülésen, a felmerült szükséghez képest, dr *Zilahy* Gusztáv ügyvédet, aki már több mint egy évtized óta van Nagyvárad város szolgálatában, tiszteletbeli városi *alügyészszé* nevezte ki. Az uj tb. alügyész a közgyülés végén le is tette a hivatalos esküt.

* **A királyhoz a Pázmány-szoborért.** A XII. katholikus nagygyülésen Zsembery István dr határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint: a XII. Országos Katholikus Nagygyülés hőn óhajtja, hogy a tizenhat évvel ezelőtt kelt királyi elhatározásnak, melylyel Őfelsége a magyar nemzet számára a székesfővárosban fölállitandó tiz szobrot ajándékozott, — Pázmány Péter szobrának fölállitásával végleg érvény szereztessék és egyuttal kimondja, hogy ezt a határozatot legalázatosabb fölterjesztésben ő felsége legmagasabb tudomására hozza. E javaslatot a szakosztály letárgyalta, változatlanul a zárt ülés elé terjesztette, melynek egyhangu határozatát az utolsó nyilvános ülésen kihirdették. Az Országos Katholikus Szövetség e határozat végrehajtásaként azonnal a nagygyülés eloszlása után a királyhoz feliratot intézett.

* **Feloldott bünügyi zárlat.** Mint ismeretes, a budapesti törvényszék vizsgálóbirója a Pesti Tükör munkatársainak feljelentése folytán elrendelte a bünügyi zárlatot *Kenéz-Kurländer* Ede vagyonára. A laptulajdonos ez ellen a határozat ellen felfolyamodással élt és tegnap a vádtanács a bünügyi zárlatot fel is oldotta.

* **Halálozás.** *Kalenda* János nagyváradi kereskedőt sulyos gyász érte. Edes anyja özv. *Kalenda* Árminné szül. Davidek Teréz, életének 73. évében elhunyt. Temetése ma, pénteken, november 14-én délután 3 órakor lesz a Nyárfa-utca 8. számu háztól.

* **Medgyaszay és Sik a fogházban.** Akik tegnap reggel végighaladtak az ügyészségi folyosón, bizonnyára feltünőnek találták azt a nagy sugdolódzást, amit a szolgák és börtönőrök véghez vittek. Titokzatos arccal haladtak el az „idegen“ mellett s világért sem árulták volna el, hogy mi az a nagy titok, melynek ők ugy örülnek s melyet olyan fontoskodva mondanak el egymásnak. Pedig nem is olyan nagyon nagy szenzáció volt az, mely fölött annyira örvendeztek: arról volt szó, hogy a fogháznak tegnap reggel óta különös vendégei vannak. Medgyaszay és Sik szinmüvészek most vonultak be, hogy leüljék párbajvétség miatti fogházbüntetésüket. Mindaketten hétfőn reggel szabadulnak ki s mondanunk sem kell, hogy kifogják magukat menteni Thalia istennő előtt, hogy muszáj volt nekik tőle elpártolniok. Államfogházbüntetésüket kivételes engedély

folytán a nagyváradi fogházban ülik le mind a ketten. Medgyaszay mindjárt kijelentette, hogy ő ezt az alkalmat kihasználja egy kis alvásra s három napon át aludni fog. Ez elég lesz — a legközelebbi államfogházbüntetésig.

* **Bochkor Mihály gyásza.** Egyik távirati hirünkben tudtul adtuk már tegnap, hogy dr *Bochkor* Mihály, kolozsvári ku riai birói cimmel és jelleggel felruházott táblabiró Marosvásárhelyen hirtelen meghalt. Az elhunyt nagytudásu jogászembernek neve ismeretes volt nemcsak a szakkörökben, de Kolozsvár egész uri társadalma szeretettel rajongta körül. Pályája egyike a legragyogóbb karriéreknek, melyet ember valaha megfutott. Eltekintve nagy tudásától is személyi kiválóságától, az öreg ur buzgó vallásos ember, meggyőződéses, katholikus volt, aki Kolozsvár város katholikusságának minden nagyobb mozgalmában élénk részt vett. Dr Bochkor a napokban Marosvásárhelyre utazott leánya látogatására s ott érte a halál hirtelen, váratlan. Dr *Bochkor* Mihály nagyváradi jogtanár az elhunytban édesapját veszitette el.

* **Megkövezett szerelmesek.** *Magyar* Bálint tegnap este menyasszonyánál Kovács Juliánnánál időzött. Mikor hazafele igyekezett, a kaputól pár lépésre elkisérte Kovács Julianna is. Alig tettek pár lépést, mikor hatalmas kőzápor zudult rájuk. Féltéglák, kilós kövek repültek a megrémült emberekre. Hiába kiáltozott a két ember segitségért, a sötétség leple alatt dolgozó dobálók, annál gyorsabb tempóban röpitették a köveket. Magyarék alig tudtak egy kapu alá vánszorogni. A szerencsétlen emberek itt a sebesülések következtében eszméletlenül roskadtak össze. A sebesülteket lakásukra szállitották, ahol nyomban orvosi kezelés alá vették. Az orvos véleménye szerint a férfi sérülése életveszélyes. A csendőrség az eset után meginditotta a nyomozást és még az éj folyamán elfogta a tetteseket ifj. Bagosi Lajos, Sánta Ferenc, Medves László, Incze Sándor személyében, akik beismerték, hogy ők dobálták meg Magyarékat.

* **Garázdálkodó kocsisok.** Tegnap éjjel *Schwartz* József kereskedő összeveszett kocsisaival, akik neki egy közeli faluból bort szállitottak. A nagy veszekedésre odament *Karácsony* Mózes lovasrendőr s csendre intette a garázda kocsisokat. Szavaira az volt a felelet, hogy az egyik, Katona Sándor szentpéterszegi illetőségü kocsis a szekér fenekér fenekéről elővett egy baltát, a rendőrre rontott s a baltával annak balkezét megsebezte. Katonát a rendőrségre szállitották, Karácsonyt pedig a kórházban ápolják.

* **Benkő sorsjegye bankó!** Köztudomásu, hogy a m. kir. szab. osztálysorsjáték tervezete a legkedvezőbb nyerési esélyeket nyujtja. Nagy nyeremények mellett számos kisebb nyeremények vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsájtott sorsjegyeknek, — tehát minden második — nyer, az oka, hogy a ki csak teheti, kipróbálja szerencséjét. Ezer és ezer ember lett ily uton szegényből gazdaggá. Az uj sorsjáték I. osztályának huzása november 20-án lesz. Tegyen szerencsekisérletet és vásároljon sorsjegyet az ismert Benkő Bank r. t. (Budapest, Andrássy-ut 60.) hol pontosan és lelkiismeretesen szolgálják ki a vevőket és mert *Benkő sorsjegye bankó!!*

* **A jogakadémiai dékán felhivása.** Azok a 16 életévüket betöltött és négy középiskolai végzettséggel biró vagy annak megfelelő a nők kiképzésére szolgáló egyébb tanintézeteket sikerrel bevégzett nők, akik az 1913—14. tanév II. felében az államszámviteltant a nagyváradi kir. jogakadémián hallgatni óhajtják, figyelmeztetnek, hogy a hallgatás megengedése iránti kérvényeiket legkésőbb 1913. évi december hó 1-ig be kell nyujtaniok. *Dékán.*

Mi magunk részéről midössze csak azt füzzük ehhez a felhiváshoz, hogy mindenképen dicséretesnek tartjuk, hogy a jogakadémia kapui a nők előtt is megnyilnak s hogy csak a nők, kiket a sors kenyérkeresetre utalt, megtalálják annak a forrását a jogakadémia falain belül.

* **A „sólet" magyar étel.** Mit nem fogunk még megérni az üdvösség 1913-ik esztendejében? Lueger meghalt, de szelleme tovább kisért s összeakasztja a német koponyában a magyarságot a zsidósággal, mint Kecskeméti Lipót főrabbi »A zsidóság egysége« c. uj könyvében az orthodoxokat a neológokkal, kik között semmi különbséget nem akar ismerni. De lássuk a »medvét«. A Deutscher Hausschatz 3-ik füzetében, a 142-ik oldalon »Für die Frauenwelt« rovatban néhány magyar étel receptjét közli. (Aus der ungarischen Küche.) A Sauerkrautsuppe, Szekler Gulasch, Hühner paprika Gulasch és Krautstrudel között ott van — Himmel falle ein oder wenigstens du Lampe — a *sólet*, das *Scholeth*. Elmondja, hogy kell egy darab kövér marhahust kockákra vágva, fehér babbal s nagy szelet hagymával, no meg egy kis paprikával lehetőleg cserépfazékban vizbetéve a pecsenyesütőben párolni. Időről időre vizet kell önteni hozzá, hogy mindig egy ujjnyira boritsa a vörös lé a hust és babot. Mikor végigolvastuk, eszünkbe jutott a régi anekdóta, melynek értelmében a kikeresztelkedett zsidó egy ószövetségben maradt rokonánál jóllakván sólettel, igy sóhajtott fel: *És ehhez a valláshoz tudtam én hütelen lenni?* Mi lesz ebből az anekdotából, ha a sólet magyar étel? Szerencsére a Deutscher Hausschatz »Für die Frauenwelt«-je csak a német közönség agyában fogja amalgamizálni a sóletet meg a székely gulyást, valamint Kecskeméti Lipót könyve sem fogja nullára devalválni a különbséget a Zárda-utca (ott az orthodox zsinagóga) és a Kossuth utca (ott a Siontemplom) között. Igy aztán aktuális marad annak a bohócnak a kupléja is, aki néhány évvel ezelőtt énekelte a közönség harsogó tapsával kisérve, a következő érzelmes kuplét:

Ha nem lenne hordó, nem lenne pintér,
Ha nem lenne kutya, nem lenne sintér,
Ha nem lenne tojás, nem lenne omlett,
S ha nem lenne zsidó, nem lenne sólet!

* **Protea a Vigadóban.** A közönség minden részéből felhangzott kivánságra megszerezte a Vigadó mozgó igazgatósága „Protea" hires slágert előadásra és ma mutatja be. A világ legjobb és legszebb detektiv drámája ez. A Pathé gyárnak még három kitünő uj fölvétele lesz még müsoron. „Az uj cipő" és „Náei és az öccse" c. kacagtató életkép és a legujabb Pathé hiradó lesz látható.

* **Egy nap — tiz óra.** Érdekes és különös terv kezd a kornak megvalósulás stádiumába jutni Franciaországban. Poincare miniszterelnök a legutóbbi minisztertanácson előterjesztette a kereskedelmi miniszter javaslatát, mely a meleg, eső, fény és főként az idő értékegységeit a tizes rendszerre számitja át és használatát e rendszer szerint teszi kötelezővé. Eszerint egy nap tiz órából áll, a perc az órának századrésze, a másodperc pedig tizezredrésze. Már van is ilyen óra és ennek feltalálója — magyar ember: *Balogh* Lajos ny. százados, aki most kért találmányára szabadalmat és természetesen Franciaországra is magának követeli a tizedes órák készitésének jogát. Ha a francia állam nem respektálja az ő jogait, perrel támadja meg a francia államkincstárt. No de azt hisszük, egyelőre nem lesz szükség a perre, mert az egész ügy még bizonyára a jövő zenéje.

* **Öngyilkos öreg nő.** Tegnap délután 3 órakor telefonon értesitették a rendőrkapitányi hivatalt, hogy a Zöldfa-utca 23. szám alatt egy idősebb asszony felakasztotta magát. A helyszinen megjelent dr *Nemes* Áron t. orvos és *Klemens* Rezső r. tisztviselő és konstatálták, hogy a halál felakasztás következtében állott be. Megállapitották továbbá, hogy *Fisch* Mórné szül. *Mahlerstein* Karolin 60 éves asszony tegnap délután 2 óra után fent jelzett lakás hálószobájába visszavonult és családjának azt mondta, hogy egy kissé ledől, hagyják őt pihenni. Fél óra mulva Józsa nevü leánya be akart menni a hálószobába, de azt zárva találta. Rosszat sejtve segélyért kiáltott, mire az épen a szomszédban időzött Adler Jenő reáliskolai tanuló az ajtót betörte. Az utcai ablakon az ablak felső záró fogantyujára felakasztva találták Fisch Mórnét. Az öreg asszony az öngyilkosságot egy nagy asztalfutóval követte el, melyből hurkot készitett. A családtagokat rögtön kihallgatták, akik előadták, hogy a konyhába levő takaréktüzhely folyton füstölt. Fischné emiatti elkeseredésében követte el az öngyilkosságot.

* **Tánciskola.** Antalfy Margit saját táncintézetében Teleky-utca 3. szám alatt folyó hó 19-én, szerdán este 9 órakor kezdi meg a tanitást a felnőttek részére. A tanfolyam 3 hóra terjed. A deák kolon folyó hó 25-én kezdődik 7 órától 9-ig. Minden vasárnap délután és este nagy boszton gyakorló kolon van. Különórát a Tangó és bosztonból egyesek és csoportok a nap bármely szakában vehetnek. A beiratások és megbeszélések Teleky-utca 3. szám alatti táncintézetben eszközölhetők az emeleten.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyujt bővebb felvilágositásokat. Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Ingyen javitjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy **raktár** kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós." Helyi és vidéki telefonszám 1359.**

x **Két jogász sétál a városban,** szembe találják magukat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett.

x **Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkivánatra *Matyok* Péter (Paganini) tambura zenekara teljesen ujonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal müködik közre. A gazdagon összeállitott müsorból kiemelendő a közkedvelt *Gyöngyi* duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos müsor. Kezdete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szives pártfogást kér Matyok Péter karmester.

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállitottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Érdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* uri-női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilokban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Kórház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásró, legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállitásra a Polgári Takarékpénztár r. t. árucsztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

x **Ősszi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Jönnek a katonák,** vonatok automobilok, babák, mikulások, ridicülök, nyakkendők, bárányok és ezerféle egyébb játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas alatt.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Ramminger é

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal.

Telefon 1076. Telefon 1076

x **Értesités.** Tisztelettel értesitjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Kolonba járó cipők** 3 koronától kezdve női párti fél cipők minden szinben 5 koronáért, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosnik, téli cipők, fehérnemüek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Cukorka és csokoládé különlegességek** a legjobbak csakis Aszódi üzleteiben, mert 3 üzlet részére sok a fogyasztás és igy a cukorkái nem állottak, hanem mindig frissek és élvezhetőek. A közönség kényelmére Rákóczi-uton Kiss tőzsdéje mellett a Csokoládé Király Aszódi fióküzlete vasárnap is egész nap a vásárló közönségnek rendelkezésére áll. Fő-üzlet Kossuth-utca. II-ik fiók Kert-utca.

x **Felhivjuk** m. t. olvasóink figyelmét Büchler Márton butorkereskedő lapunk mai számában levő hirdetésére.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modelekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkivül jutányosan árusit.

☞ **FIGYELEM!** Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. iró és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszijak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérnemük, iskolai lüszter és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemü kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2·50 fillérért. 3000 elsőrendü férfi ing 2 koronától, gallérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Böthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyok, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

A legszebb

Karácsonyi kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Házvezetőnői** állást keres vidéken uri háznál egy középkoru intelligens uri nő. Cime megtudható a kiadóhivatalban.

x **Csodaszép** mézédes *csemegeszőllő*! Legoemesebb hazai és tiroli *fajalmák!* Óriási tiroli *maróni*. Valódi debreczeni *páros-kolbász*. Kitünő fehér és piros *hegyi-borok! MERTZ NÁNDOR* csemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x **Meghóditotta a hölgyeket** MLLE JULIETTE elsőrendü mellfüző különlegességeivel Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

„The Roosewelt Schoe“ amerikai cipők 12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelü **CSILLÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkből megérkeztek. Meglepő OLCSÓ ÁRAK mig a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás

régiség, ékszer és mükereskedés

Szt. László-tér, Kishidfő.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Péntek: István király.
Szombat: Gyimesi vadvirág.
Vasárnap délután: Buksi; este: Buda gyöngye. (Bemutató előadás.)

István király. Ma, pénteken este kerül szinre Katona József száz év óta müsoron nem volt vitézi nézőjátéka, István, a magyarok első királya, amelynek előadásával a Szigligeti-szinház, a klasszikus magyar drámairó emlékének áldoz. Az ünnepi előadás a Hunyadi-nyitánynyal veszi kezdetét,

majd dr Vucskits Jenő főreáliskolai tanár tartja meg értekezését Katona Józsefről. Ezután a lebocsátott függöny mögött a szinházi énekkar a Hol vagy István király? kezdetü nemzeti éneket adja elő. Az előadásban a cimszerepet Gorup György báró játsza.

SPORT

A vasárnapi footballmérkőzések. Vasárnap délután a Sport-téren bajnoki football mérkőzés lesz, melynek keretében a NAC komplett első csapata fog kiállani, hogy a Debreceni NySC csapatával felvegye a bajnoki küzdelmet. A mérkőzés iránt, amelylyel a NAC be is fejezi a bajnokság őszi fordulóját, igen nagy az érdeklődés s mert az időjárás is igen kedvező, bizonyára rekord közönség fogja végtg élvezni az igen élvezetesnek igérkező bajnoki küzdelmet. Délután pontban fél 3 órakor kezdődik a mérkőzés, hogy még teljes világosban érhessen véget s a közönség mindvégig akadálytalanul élvezhesse.

SZERKESZTŐI POSTA

Régi előfizető anya. Nem tudjuk, milyen kéziratról van szó; nem kaptunk ilyen tárgyu kéziratot.

T. munkatársainknak jelezzük, hogy a Tiszántul naptára az idén is meg fog jelenni. Kérjük, sziveskedjenek a naptárba szánt dolgozataikat e hó 20-ig lapunkhoz beküldeni.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

A berettyóujfalui választás.

Ernszt Antal b.-ujfalui állatorvos többek előtt azt a kijelentést tette *Elek* Gusztáv földbirtokosról, a függetlenségi párt egyik vezéremberéről, hogy a képviselővválasztáson vesztegetett. Elek Gusztáv az állatorvos ellen megtette a feljelentést rágalmazás és becsületsértés miatt, a berettóujfalui járásbiróság azonban felmentő itéletet hozott.

Felebbezés folytán került az ügy a nagyváradi kir. törvényszékhez, melynek felebbviteli birósága tegnap tárgyalta az érdekes pert *Petróczy* Zoltán táblabiró elnökletével. A törvényszék a járásbiróság itéletét megváltoztatta és az állatorvost 100 korona pénzbüntetésre itélte. Az itélet ellen *Ernszt* Antal semmiségi panaszt jelentett be.

—

§ **Sikkasztó biró.** *Vandics* Gábor, a biharmegyei Olcsa község volt főbirója a község hivatalos pénzeiből 1832 koronát elsikkasztott. A pénzt azután, mikor rájöttek a sikkasztásra, visszafizette. A bünügyi eljárást azonban hivatalból üldözendő bünselekményről lévén szó, nem szüntették meg ellene. A nagyváradi kir. törvényszék büntető birósága tegnap tárgyalta az ügyet *Vandics* nem tagadta tettét és a biróság két havi fogházra itélte. Az itéletben megnyugodott.

TÁVIRATOK

A hercegprimást doktorrá választották.

Budapest, nov. 13.

A budapesti tudományegyetem Nagy Konstantin egyházi jubileuma alkalmából Csernoch János hercegprimást doktorrá választotta. A doktori oklevelet Kovács Gyula rektor vezetésével egy küldöttség fogja átadni. A küldöttséget Esztergomban fogadja a primás.

—

A Ház munkarendje.

Budapest, nov. 13.

(Saját tudósitónktól.) A munkapárt értekezletén Tisza tájékoztatta a pártot a Ház munkarendje felől. Ezek szerint a Ház pénteken és szombaton ülést tart és tárgyalják a sajtójavaslatot. Szombaton meghosszabbitják az ülések idejét. Nov. 19-től 24-ig nem lesz ülés a delegációk miatt; 24-től 29-ig ismét folytatják a tárgyalásokat meghosszabbitott munkaidő mellett.

—

Ertsey ügye az irattárban.

Budapest, nov. 13.

Khuen Hédeeváry gróf elnöklete alatt ma ülésezett az összeférhetetlenségi bizottság. Ertsey Péter ügyében ugy határoztak, hogy a képviselőház irattárába teszik, mert már nem képviselő. Mándy Samu és Kristóffy margitszigeti ügyét megvizsgálják s az ügy előadójává Némethy Károlyt választották.

—

A munkapárt értekezlete.

Budapest, nov. 13.

A munkapárt értekezletén kijelölték az összes delegátusokat. Köztük vannak a kitiltott függetlenségi képviselők is. Elfogadták a sajtójavaslatot, amelyen Kozma Andor tett némi módositást. A kártérités kötelezettségét nyilt kérdésnek hagyták.

—

Szociális előadások.

Budapest, nov. 13.

(Saját tud.) A Prohászka püspök elnöklete alatt müködő szociális egyesület 14 előadásra tervezett ciklust kezdett meg tegnap a szegényügyről. A megnyitó előadáson ott volt Csernoch János hereegprimás, Várady L. Árpád győri püspök is. A primás nyitotta meg a ciklust igen meleg szavakkal.

Kossuth jobban van.

Budapest, nov. 13.

(Saját tudósitónktól.) Kossuth állapota lényegesen javult. Ma már kitünően beszélt is, evett is, sőt egy percre föl is kelt ágyából. Melegen érdeklődött a politika eseményei jránt.

—

A török-görög béke.

Athén, nov. 13.

A török-görög békekötés biztositottnak tekinthető. A porta minden függő kérdésben engedett.

—

A tinta-ügy.

Budapest, nov. 13.

(Saját tudósitónktól.) A tintadobálás ügyében holnap hoz itéletet a Tábla.

—

Öngyilkos attasé.

Róma, nov. 13.

Ma Bommgarin orosz nagykövetségi katonai attasé ismeretlen okból sziven lőtte magát.

KÖZGAZDASÁG

Pályázat fatermelésre. Bosznia és Hercegovina orsz. kormányzósága a kerületéhez tartozó borovitca és prujevor erdőterületen kitermelendő tölgy és cserfa értékesitésére pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1914. évi január hó 20. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1913. november hó 11. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

—

Gabona üzlet.

Októberi buza — — —	11.—
Buza 1914. áprilisra — —	11.31
Októberi rozs — — —	7.27
Áprilisi rozs (1914) — —	8.83
Októberi zab — — — —	7.94
Áprilisi zab (1914) — —	7.26—
Tengeri 1914 májusra — —	6.33—

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény —	815.—
Osztrák hitelrészvény —	622.—
4%-os koronajáradék —	80.65
Osztr. magy. államv. —	691.—
Jelzálogbank — — —	417.—
Leszámitoló és pénzváltó —	508.—
Hazai bank — — — —	278.—
Magyar bank — — —	531.25
Keresk. bank — — —	3690.—
Rimamurányi — — —	640.50
Salgótarjáni kőszén — —	732.—
M. Ált. Kőszénbánya —	1018.—
Közuti vasut — — — —	622.75
Városi villamos — — —	349.—
Adria — — — — —	570.—
Atlantika — — — —	—.—

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Uj uriszabó üzlet.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült közönséget, hogy ifj. Erdős Albert urtól f. év szeptember hó 16-án kiléptem, kinél mint szabász hosszabb ideig müködtem.

Rákóczi-ut 19. sz. a. uriszabó üzletet

nyitottam.

Az őszi idény beálltával vadász és **sport ruhák** és a legjobb **lovagló britsesz nadrágok** kizárólagosan nálam készülnek. Ugyszintén **disz magyar ruhák. Papi reverendák,** urasági kocsisoknak **disz öltöny bármilyen formákban.**

Nagyrabecsült pártfogásukat kérve kiváló tisztelettel:

Szokolay Lajos.

Büchler Márton

Nagyvárad legrégibb butorkereskedője

BUTORIPAR VÁLLALATÁT

Zöldfa-utca 17., I. em. alá helyezte,

hogy a 12—16 ezer korona boltbér megtakaritása folytán vevőinek ennek folytán a legolcsóbb árakat nyujthassa.

A cimre kérem figyelni!

Telefon az egész megyére 1-30.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás,** szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1·94 kor., női ingek 1·94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágositással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőröndős mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot,** nyerget és versenyostorokat. Kivánatra megrendelés után is készitek a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltünő szolid árak mellett.**

Üzlet áthelyezés

Tisztelettel értesitjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy

Bémer-téri üzletünket

u. a. ház kapu melletti helyiségébe helyeztük át.

Hungária cipőgyár r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa. r.-t.)

(Bazár-épület) Rákóczi-ut 2.

Telefon 687. Telefon 687.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

¼ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Különvonat

a Félix-fürdőből Várad-Velencze és Nagy-Várad állomásra.

Október 1-től minden este **8·06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyors fürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4** óra **28** perckor Várad-Velencéről: **4** óra **38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5** óra **06** perckor. **Visszautazás** este **8** óra **06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fütve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, élelmezés heti 56 koronától. Posta, távirda, telefon egész éven át nyitva.

Csúz, köszvény, izületi lobok és mindennemü reumatikus bántalmaknál **évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévviz forrásait** kitünő eredménnyel használják.

Melocco Péter cementárugyár és épitési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az abhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

Csemege és füszeráruk

elsőrangu és legelőnyösebb bevásárlási forrása

Kávé, tea, rum közvetlen behozatala; czukorka különlegességek; frissen megérkezett déligyümölcsök főzelékek és haláruk nagy raktára

Özv. Kádár Jánosné

üzletében.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye

LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemü lakatos munkák **vasszerkezetek, vizvezeték** javitások és **takarék-tüzhelyek** elsőrendü kivitelben.

Gazdasági eszközök készitése ugymint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzuzók stb. **Láncos kutaink** ugy tartósság mint vizemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemü gépjavitások szakszerüen és gyorsan eszközöltetnek.

HÍVJON TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Köröz-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntartók,

valódi porosz fütőszén

házhoz szállitva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

Rákóczi-ut.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.